

T.B.M.M.

ÇUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 16 Mayıs 2019

Sayı : 9345

12212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygıyla talep ederim. 15.05.2019

Deniz YAVUZYILMAZ

Zonguldak Milletvekili

Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet veren Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından yayımlanan sözlüklerde ve kurumun internet sitesinde yer alan sözlüğünde, bazı kelimelerin tanım ve örnekleri, cinsiyet ayrımcılığı ve kadına yönelik psikolojik şiddet içeren hatta hakaret sayılabilecek ifadeleri barındırmaktadır. Bu tanımlar ve örnekler ile kadınlarımız, TDK tarafından alenen aşağılanmaktadır.

Günümüzde kadınların taciz, tecavüz, hor görülme, aşağılanma, şiddete uğrama gibi karşılaştığı olumsuz eylemlere karşı gerek STK'lar eliyle gerek bazı devlet kurumları tarafından kampanyalar oluşturulmakla birlikte, diğer yandan resmi bir devlet kurumu olan TDK sözlüğünün içeriğindeki bu ifadeler, ortaya konulmak istenilen çalışmalara gölge düşürmektedir. Kurum tarafından kadına şiddet ve hakareti meşrulaştıran yaklaşımlar sergilenmektedir.

TDK'nın bu tanımlamaları ve örnek cümleleri, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırılık oluşturduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. Maddesi 2. Bendine de ihlal oluşturmaktadır.

Sözlükte bahsi geçen hakaret barındıran kelimeler, örnek cümleler ve TDK resmi sitesindeki birçok örnek aşağıdaki gibidir:

10012

Müsait: 2. tkz. Flört etmeye hazır olan, kolayca flört edebilen (kadın)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf415fa33ebc0.17582143

oynak: 4. Davranışları ağırbaşlı olmayan (kadın veya kız)

"Bu, otuz yaşlarında çenebaz ve oynak bir duldu." - R. N. Güntekin

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf416010f97b1.71253807

Kirli: 2. Aybaşı durumunda bulunan (kadın)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf416a552ae74.88803695

Serbest: 6. Ağırbaşlı olmayan, hoppa (kadın)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf416a552ae74.88803695

Esnaf: 3. Kötü yola sapmış olan kadın

"Esnaftan bir kadın."

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf416a9da0a45.53192626

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki sorularımın tek tek cevaplandırılmasını talep ediyorum.

1. TDK Sözlüğü'nden çıkartılan sözcükler hangi parametrelere göre belirlenmektedir?
2. TDK Sözlüğü'nde yer alan sözcüklerin hangilerinin yaşayan – kullanılan sözcükler, hangilerinin ölü sözcükler olduğu nasıl tespit edilmektedir?
3. 26.11.2018 tarihinde kurumunuza verdiğim soru önergesine 22.01.2019 tarihinde Bakanlığınızca verilen cevapta; TDK'nın yukarıdaki örnekleri verilen; cinsiyetçi, kadını aşağılayan ve toplum tarafından da bu anlamlarıyla kabul görmedikleri ve kullanılmadıkları halde, bu sözcük anlamlarını sözlükte tutmakta ısrar ettiği anlaşılmaktadır. Bu yanlış uygulamadan vazgeçilerek bahsi geçen sözcük anlamlarının TDK sözlüğünden çıkarılması düşünülmekte midir? Kurum veya Bakanlığınız bu güne kadarki yanlış uygulamalarından dolayı başta kadınlar olmak üzere tüm toplumdan özür dileyecek midir?
4. 26.11.2018 tarihinde kurumunuza verdiğim soru önergesine 22.01.2019 tarihinde Bakanlığınızca verilen cevapta belirtilen ve 2019 yılında yapılması planlanan, TDK Sözlüğü derlem tabanlı sözcük çalışması ile hangi tür sözcükler, hangi parametreler ile sözlükten çıkarılacaktır? Çıkarılması planlanan sözcükler içinde cinsiyetçi, ırkçı veya evrensel insani değerlerle çelişen ifadelerle anlamlandırılan sözcükler var olacak mıdır?

10/12

5. Son 20 yılda TDK Sözlüğü'nden çıkartılan sözcük, sözcük anlamı veya örnek cümleler hangileridir? Bunların sebeplerinin de belirtildiği listelerin tarafıma iletilmesini talep ediyorum.
6. Son 20 yılda TDK Sözlüğü'ne eklenen sözcük, sözcük anlamı veya örnek cümleler hangileridir? Bunların sebeplerinin de belirtildiği listelerin tarafıma iletilmesini talep ediyorum.
7. Son 20 yılda TDK Sözlüğü'nde yer alıp anlamı değiştirilen, çeşitlendirilen, eksiltilen; sözcük, sözcük anlamı veya örnek cümleler hangileridir? Bunların sebeplerinin de belirtildiği listelerin tarafıma iletilmesini talep ediyorum.
8. TDK'ya muadil Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Çin Halk Cumhuriyeti, Japonya, İspanya Devlet Kurumları'na ait resmi sözlükler var mıdır? Varsa listesinin tarafıma bildirilmesini talep ediyorum.
9. TDK Sözlüğü'ndeki kavramların anlamları ile yukarıda belirtilen ülkelerin sözlüklerindeki aynı kavramların anlamlarının karşılaştırılmasının Kültür ve Turizm Bakanlığı nezdinde TDK tarafından yapıp yapılmadığı bilgisinin tarafıma aktarılmasını, böyle bir karşılaştırma yapılmadı ise hangi gerekçelerle yapılmadığının sebeplerinin belirtilmesini talep ediyorum.
10. Cumhuriyet, demokrasi, eşitlik, devlet, başkanlık, darbe, laiklik, özgürlük, inanç, seçim, adalet kavramlarının TDK'daki anlamlarıyla yukarıda belirtilen ülkelerdeki resmi sözlüklerdeki anlam karşılıklarının Türkçe olarak belirtildiği karşılaştırma tablosunun tarafıma iletilmesini talep ediyorum.